

Вихідні дані: Рускуліс Л. Особливості організації й проведення педагогічної та виробничої практик. Матеріали I міжнародної науково-практичної конференції «Наукові дослідження в XXI столітті: теорія і практика (SRTP 2016) Тернопіль, 2016. С. 71–72.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ Й ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИК

С. 71

Підготовка майбутнього вчителя української мови не можлива без набуття ними практичних навичок у школі. Отже, мова йде про організацію та проведення навчальної та виробничої педагогічних практик, що передбачені навчальними планами для ОКР бакалавр. Така форма роботи покликана формувати вміння застосовувати набуті знання під час засвоєння дисциплін лінгвістичного та психолого-педагогічного циклів, виконувати роль учителя української мови та класного керівника, спостерігати та аналізувати уроки української мови, використовувати передовий педагогічний досвід учителів-практиків.

Відповідно до «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» практика є «обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня і має на меті набуття студентом професійних навичок та вмінь» [1]. Навчальна та виробнича практики проводяться відповідно до «Положення про проведення практики студентів вищих закладів України», в якому визначається мета та зміст практики, основні завдання, характеризуються вимоги до вибору бази практики, правила оформлення документації та умови захисту.

Аналіз навчальних планів показує, що навчальна практика для майбутніх учителів української мови планується на III курсі, коли майбутні вчителі української мови засвоїли основи педагогіки й вікової та загальної психології та

здатні провести спостереження над проведенням уроків у школі, зокрема особливостями організації уроків української мови (в порівняльному аспекті): тип уроку; етапи уроку та дотримання часових меж між ними;

С. 72

використання методів та прийомів; застосування інноваційних технологій навчання. Така практика знайомить студентів із реальним процесом навчання в школі та передбачає певні форми її організації, а саме: екскурсія, спостереження за навчальним та виховним процесом, бесіди з учнями та вчителями тощо. При цьому формується початковий етап майбутнього фаху, те, що повинен знати майбутній спеціаліст на нижчому етапі, щоб усвідомити це на вищому [2, с. 139].

На IV курсі майбутній фахівець проходить виробничу практику, під час якої необхідно всесторонньо продемонструвати можливості студента до самостійного виконання функцій учителя, відтак і готовність до роботи в школі. Така практика проходить за певним планом у два етапи. *Перший етап: проведення настановчої конференції в університеті, на якій студенти знайомляться з програмою практики; проведення настановчої конференції в школі, де адміністрація школи й учителі знайомляться з програмою практики, а студенти – зі статутом школи, внутрішнім розпорядком школи, навчальним планом, планом роботи школи на рік, планом методичного об'єднання школи, розкладом, класами, класними керівниками, учителями, адміністрацією школи. Протягом першого тижня студенти знайомляться з тематичним плануванням, планами роботи вчителів української мови, класних керівників, класними журналами, відвідують усі уроки в своєму класі. Закінчується тиждень складанням індивідуального плану-графіка на всю практику за всіма складниками. Другий етап – студенти складають плани-конспекти уроків з української мови, проводять пробні та залікові уроки, обговорюють їх із методистом та студентами. Готують звітну документацію про*

проходження виробничої практики в школі. До звіту додаються: конспекти уроків та їх аналіз; виготовлені студентом наочні матеріали (рисунок, таблиці, схеми; презентації та мультимедіа на електронних носіях; записи уроків, проведених студентом-практикантом та вчителем), щоденник практики.

Як зауважує В.Дороз, зміст практики студент фіксує в щоденнику, в якому передбачено вказати: відомості про школу, характеристику класу; розклад занять у закріпленому класі; індивідуальний план практики, календарний план і графік відвідування та проведення пробних і залікових уроків; підготовка до пробного уроку (консультації методиста, викладача, труднощі та шляхи їх подолання, стан готовності до уроку, враження від проведеного уроку, самоаналіз та самооцінка); спостереження уроків (записи про особливості уроку); спостереження за позакласною та виховною роботою; участь у методичній роботі вчителя української мови аналіз роботи з вивчення шкільної документації [3, с. 219].

Отже, практика є підсумком засвоєння теоретичних основ лінгвістичних та психолого-педагогічних дисциплін майбутнім учителем української мови, становлячи завершальний етап у його підготовці як потенціального працівника середнього навчального закладу. Вона допомагає виховувати в студента любов до обраної професії, прагнення до самовдосконалення та самоосвіти; розвивати креативні здібності; знайомить майбутнього фахівця зі специфікою організації діяльності сучасних загальноосвітніх навчальних закладів та вищих навчальних закладів; формує потребу запроваджувати в навчальний процес інноваційні технології; сприяє розвитку дослідницьких умінь студента.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах Режим доступу http://osvita.ua/doc/files/news/27/2771/MON_161.doc
2. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмельюк, А. В. Семенова та ін.; За ред.. З. Н. Курлянд. – 3-тє вид., перероб. і доп. /

Курлянд Зінаїда Наумівна, Хмелюк Раїса Іллівна, Семенова Алла Василівна та ін. – К. : Знання, 2007. – с. 139.

3. Дороз В. Ф. Методика навчання української мови в загальноосвітніх закладах : Навч. пос. / Вікторія Федорівна Дороз. – К. : Центр учбової літератури, 2008. –с. 219.